СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 6. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 10 січня 1933. VOL. XLI. No. 6. Jersey City, N. J., Tuesday, January 10, 1933. THREE CENTS.

ФАРМЕРИ-СУСІДИ ВІДДАЛИ КУЛИДЖОВИ ОСТАННЮ ПРИСЛУГУ

ПЛІМУТ (Вермонт). — Сусіди і знакомі, головно фармери, що живуть у Вермонті, де від віків жили і працювали діди і прадіди Кулиджа, зібралися минулої неділі над гробоб бувшого президента Кулиджа, щоби віддати останню прислугу тому фармерському синови, що добився найвищої почести в державі.

Разом з ними були три проповідники. Один з них попрощав Кулиджа тільки такими словами: Тут він родився і тут спочине.

МІСІС КУЛИДЖ ДЕРЖИТЬСЯ БОДРО.

НОРТГЕМПТОН (Месечусетс). —Місіс Кулидж вдова по бувшім президенті, поховавши минулої суботи чоловіка, пішла в неділю як звичайно до церкви разом зі сином і невісткою. Кажуть, що вона зносить несподіваний удар з повагою і гідністю.

ПО ВСІХ ЦЕРКВАХ ЗГАДУВАЛИ ПОМЕРШОГО ПРЕЗИДЕНТА.

НЮ ЙОРК. — Майже по всіх церквах згадували проповідники про чесноти помершого бувшого президента Кулиджа. Деякі присвятили його особі цілі проповіди. Головно підносили його чесноту і релігійність.

МАЮТЬ ДОВІРЯ ДО МАШИН.

НЮ ЙОРК. — На руки Алфреда Слона мол., президента „Дженерел Моторс Корпорейшен", наспіли відповіди від 150 найвизначніших промисловців у справі значіння машини і депресії.

Всі промисловці певні того, що розвиток техніки принесе ще більш удосконалені машини, які заощадять роботу, але разом з тим дадуть почин до розвитку інших галузей промислу і в той спосіб збільшать поле праці.

Слон каже, що людство мусить поступати далі, й далі треба робити чимраз нові досліди і щадити на роботі. Чим більше будемо досліджувати і запроваджувати щораз кращі уліпшення, тим краще буде жити на світі.

ЗВЯЗУЮТЬ СВОБОДУ АКЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — В конгресі хочуть поставити резолюцію, яка звяже президентови Гуверови руки в його змаганиях реорганізації департаментів для заведення дальших ощадностей. Демократи домагаються, щоби Гувер відступив цілу ту акцію Рузвелтови.

ЩЕ ДУЖЕ ДАЛЕКО ДО МИРА.

НЮ ЙОРК. — Німецький учений, Алберт Айнштайн, прислухувався в Женеві нарадам конференції роззброєння. Він каже, що набрав переконання, що світови ще дуже далеко до світового замирення. Під тим оглядом справа стоїть гірше ніж у 1914 році.

Він є тої думки, що самі народи повинні взяти ту справу в руки. Тоді може з неї щось вийде. Чоловіки, говорив Айнштайн, вже доказали, що вони нездібні довести до світового замирення. Тому тепер повинні взятися за це діло жінки.

НОВІ ПОДАТКИ ОЗНАЧАЮТЬ РЕВОЛЮЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — Конґресмен Генрі Рейні, демократ, каже, що не можна накладати тепер на населення ще більших податків, бо це може довести до революції.

САМОГУБСТВО КОНГРЕСМЕНА.

ВАШИНГТОН. — Семюел Остин Кендел, републиканець, літ 73, що був конгресменом 14 років, відобрав собі життя револьверовим вистрілом. В листі до дітей подав, що зробив це з туги за жінкою, яка недавно померла.

БАНКИР ПОВНИЙ НАДІЇ.

НЮ ЙОРК. — Алберт Віґін, уступаючий президент "Чейз Нешенел Бенк", каже, що часи паніки вже минули і настав час, коли захитаний кредит відживає, а з ним і нова надія. Він певний, що тепер є дійсні познаки звороту до ліпшого.

ЗА БОНУС І ІНФЛЯЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — Райт Петмен, конґресмен з Тексас, котрого називають „батьком ветеранського бонуса", далі обстоює негайну виплату бонуса в готівці. Він каже, що це не є ніякий бонус, а тільки сплату довгу. А разом з тим твердить, що така виплата спричинить інфляцію, а це допоможе до піднесення добробуту.

РАДИТЬ ПОГОДИТИСЬ, А ПОТІМ РАДИТИ.

НЮ ЙОРК. — Британійський економіст, Артур Салтер, заявив у своїй промові через радіо, що поліпшення в світі залежатиме від висліду монетарної й економічної конференції. Але й ті конференції скінчаться на нічім, якщо попередно держави не зговоряться.

ПАМЯТАЙМО, ЩО РІЗДВЯНУ КОЛЯДУ ПРИЗНАЧУЄМО ЗАВЖДИ НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ

ЖЕРТВИ СЛАТИ НА ТАКУ АДРЕСУ:

„OBYEDNANYE"

P. O. Box 122. Hudson Termirnal, New York, N. Y.

ВТІКАЧІ З ЗАСЛАННЯ ВРАТУВАЛИСЯ.

Еспанські воєнні кораблі та літаки вже припинили свої пошукування за втікачами монархістами, які в числі 29 осіб утікли з африканського заслання. Уряд тепер старається вияснити, де вони висіли на беріг, щоби потім поробити заходи перед відповідною державою про їх видачу. Та навряд чи яка держава видасть їх Еспанії, бо вони є політичними злочинцями, а не кримінальними.

СКАРБИ НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Згідно з народнім повірям в околиці Берегова на Закарпатській Україні знаходяться десь у землі скарби зперед 500 літ. Недавно два селяни, Андрій Бобаль і Іван Ґебес, примандрували в ту околицю здалека, з віддалі 80 км., з Тібави, щоби їх шукати. Почали вони копати так завзято, що селяни довкола повірили у леґенду скарбів. Цілі села йшли за їх прикладом, тимбільше, що було безробіття. Повторилась дослівно байка з виноградником, де батько закопав скарб для синів; на цих місцях, де копали, зародила земля подвійно.

500-ЛІТТЯ ВЕЖІ СВ. СТЕФАНА.

У вересні 1933 р. відбудеться зїзд німецьких католиків у Відні. Одночасно з тим святкуватимуть роковини освободження Відня від Турків та 500-ліття вежі собору св. Стефана. Тому, що в обороні Відня у 1683 р. брали участь теж ріжні народи крім Німців, комітет запрохає їх до участи у святі.

НОВИЙ НАСТУП НА ЄГИПЕТСЬКОГО ФАРАОНА.

З Лондону приходить вістка, що відомий дослідник єгипетської старовини, Говард Картер, співробітник Керневона, вибирається на нові розкопки гробу Тутенкгамона. Він єдиний, що жиє досі з тих, які брали участь в останніх виправах до гробу грізного фараона. В Єгипті панує погляд, що Тутенкгамон боронить доступу до місця свого супочинку вже 3000 літ і тому мало хто важився нарушувати його спокій. Є навіть Европейці, які після цілої низки траґічних випадків з дослідниками, що вибрались туди, не мають сміливости докопуватись далі до третьої гробниці, де стоїть золотий саркофаґ. — У лютім 1924 р. викопали Англійці чудові статуї боґинь Ізиди, Нефтіс, Нейт і Селак; кажуть, що з цих підземельних коридорах зберіглися 3000 літ свіжі квіти, які зівяли, коли їх винесли на світ. Картер усупереч усім забобонам і не вважаючи на смерть своїх попередників рішився повести далі боротьбу з небезпечною мумією Тутенкгамона.

ДИВНИЙ ПЕДАГОГ — З ФРИЗІЄРСЬКОЮ МАШИНКОЮ.

У селі Жорниськах, п. Домажир (пов. Городок), є вчитель Лєслав Ґраф, який має досить дивні педаґоґічні методи. Чи то з дбайливости за гарну причіску своїх учнів, чи може з карно-дисциплінарних мотивів — орудує у школі фризієрською машинкою. І так напр. свого учня з III. кл. нар. шкіл, Дмитра Ґнипа, силоміць обстриг машинкою ч. 1 (т. зв. „нулькою") в той спосіб, що вистриг йому через середину голови смугу волосся і так на сміх пустив дитину до дому. Колиж обурений батько заявив учителеви, що скаже відфотоґрафувати дитину і розголосить справу, вчитель мерщій закликав хлопця до школи, казав іншим дітям тримати його та знову силоміць, остриг решту волосся...

ЗАКРИТТЯ „ПРОСВІТИ" НА ПОЛІССЮ.

У звязку з ліквідацією Сель-Роба деякі чинники запропонували берестейській „Просвіті" позачиняти свої сільські чичальні, бо... і так будуть зачинені. Треба признати — делікатно.

НІМЕЦЬКИЙ БОГ І ХРИСТОС.

Гітлєрівська фракція берлінської громадської ради внесла проєкт закону, щоби заборонити в берлінських школах науці релігії старий завіт. Націонал-соціялісти домагаються, щоби дітвора вчилась тільки нового завіту, а крім цього вчителі повинні зміцнювати у школі пересвідчення, що „Христос був Німцем і що є тільки єдиний Бог — німецький".

У XX-тім віці є й серед інших культурних народів люди, які впевняють напр., що Мати Божа є їхньої національности.

ҐІБРАЛЬТАРСЬКИЙ ТУНЕЛЬ.

Італійська преса схвильована вістками про будову тунелю під Ґібральтаром. Підчас останніх своїх відвидин Еріо в імени французького уряду розмовляв про це з Еспанцями, які згодилися на цей плян. Безпосередній залізничий шлях між Францією й Африкою має велике стратеґічне значіння. Франції дешевше покрити кошти тунелю, ніж панцирників і кораблів. А це Італії не дуже до вподоби.

30 ДУХОБОРОК ПІСЛАЛИ НА ПІР АЙЛЕНД.

Трицять духоборських жінок з вязниці Окалії відіхали з Венкувер, Б. К., на Пір Айленд, де відбудуть решту своєї трилітньої кари за паради наголо.

В Окалії є ще 137 жінок і 10 мущин. Їх вишлють також гуртками на Пір Айленд.

Остров буде мати тоді близько 600 душ духоборського населення.

ТЕРМОМЕТРИ З ЧЕРВОНОЮ ТЕРМОМЕТРИ З „ЧЕРВОНОЮ" РТУТЮ.

Щоби влекшити відчитування термометру підчас некорисного освітлення, одна з турингських фабрик скляного приладдя пустила в продажу термометри, в яких нитка ртути є сильно закрашена на червоно. Це червоне закрашення ртути походить звідти, що в скляній верстві термометру, яка окружає тоненьку скляну рурку з ртутю, знаходиться сильно закрашений на червоно поясок, який для глядача віддзеркалюється у стовпчику ртути так, що вона видається нам червоною. Самого червоного поясочка не бачимо тому, що він закритий від сторони глядача білою емалією, а те, що бачимо, це тільки його образ у ртутнім зеркалі.

ЛІТАЮЧІ ВУЖІ.

На островах індійсько-австралійського архіпеляґу живуть на деревах три відміни дуже оріґінальних вужів, що вміють злітати з корони дерева на землю без найменшої шкоди для себе. Вони мають на боках свого тіла особливі прилади, які придаються їм підчас вилізання на дерева, однак імовірно служать їм також до держання себе в повітрю підчас лету. Дослідник Г. Гедіґер відкрив на островах архіпеляґу Бісмарка (на схід від острова „Нова Ґінея", що лежить на північ від Австралії) четверту породу літаючого вужа, що мав подібні прилади до літання. З обсервації Гедіґера слідно, що цей вуж, живучи постійно на деревах висоти біля 20 метрів, залишає своє мешкання тільки повітряною дорогою. Підчас „лету" тіло його випрямлене немов дрючок. Мабуть маємо тут до діла радше зі скоком вдолину цього вужа, а не летом у дослівному значінні. В кожному випадку інтересним є факт, що крім проживаючих на деревах земноводників і ссавців, як також крім інших мешкаючих на деревах гадів, знайшлися ще й вужі, що відважуються „літати".

СЕЛО БЕЗ СТРИЖІЯ.

У німецькій громаді Ерль, де селяни що року відограють прилюдно „Великі страсти", був один стрижій і той тепер мусів покинути село. Всі селяни запускають вуси, бороду та довге волосся, бо так треба для роль у „Страстях".

ЗАГРУЗ І ВТОПИВСЯ В БОЛОТІ.

Майк Немировський, літ 46, склепар з Вивіян, Ман., вибрався до своєї лісової кемпи коло Ренні, Ман. По дорозі зайшов в густе болото і в нім утопився. На другий день знайшли трупа нещасливого чоловіка.

РОЗСТРІЛИ Й АРЕШТИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

РОЗСТРІЛЮЮТЬ ГОЛОДНИХ СЕЛЯН ЗА ТЕ, ЩО ВОНИ „КРАДУТЬ" ЗБІЖЕ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Тут одержано відомости з радянської України, що большевицькі суди знову засудили багатьох Українців на кару смерти за „крадіж" збіжа з державних склепів. Голодних людей від такої „крадіжі" не стримує навіть загроза кари смерти.

В Умані, наприклад, засуджено на кару смерти трох селян за „крадіж" збіжа, в Кобилках на Полтавщині чека розстріляла двох робітників „за аґітацію серед українських селян проти радянської влади" й т. д. Майже всі місцеві відділи чеки на Україні знову перевели численні арешти серед Українців безпартійних і членів комуністичної партії. Арештованим закидують, що вони пособляли селянам ховати від комуністичної влади збіже.

Знову почалися масові арешти та висилки за межі України свідомого українського селянства, робітництва й навіть радянських урядників та членів комуністичної партії. Більшість арештів, висилок за межі України й розстрілів переводиться по постанові чеки, і їх справи не доходять навіть до радянського суду.

ПОЛЬЩА АРЕШТУЄ УКРАЇНЦІВ І ВЯЗНИТЬ НЕВИННИХ ЛЮДЕЙ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Краєві часописи знов доносять про чергові ревізії та арешти, які переведено по всій Галичині. Польська влада переводить ревізії не лише в українських приватних домах, але й в українських кооперативах, читальнях, в канцеляріях ріжних організацій і т. п. Майже по кождій ревізії поліція численно арештує свідомих Українців з тим, щоби пізніше знайти причини арештів та дані для поставлення перед суд арештованих.

Зорганізований терор польської влади проти всього зорганізованого українства набирає все більше систематичного характеру, а наглі суди вже стали певною системою, яка все густіше вкриває шибеницями українські землі під Польщею.

В ІНДІЇ ЗНОВ ЗАВОРУШЕННЯ.

ДЕЛІ (Індія). — В провінції Альвар збунтувалися проти свого магараджі вісімдесять тисяч магомедан. Невеличку армію магараджі, яку післано на вгамування повстанців, вони розбили. Повстанці нищать державне майно та руйнують органи адміністративної влади.

В Бомбею між Індусами та магомеданами скоїлася битва, яка почалася з того, що підчас гри в крокета Індусів кулька випадково попала в ґрупу магомедан. З того між ними почалася бійка, яка прибрала масовий характер. Поки військо й поліція вгамували бійку, три особи були зарізані ножами, а двацять двох тяжко порізано.

ПОВСТАННЯ ЧЕРВОНИХ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД (Еспанія). — В сімох провінціях вибухло повстання радикальних елементів, що належать до анархістів, синдикалістів та комуністів. Але поліція й військо скрізь привернули порядок. У Барсельоні ґрупа анархістів та комуністів кинула бомбу в натовп людей. Вибух бомби вбив 5 осіб. В інших містах є поранені підчас вгамування їх поліцією, або при сутичці між собою ріжних політичних ґруп.

БУРХЛИВІ ВИБОРИ В ІРЛЯНДІЇ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — По всій Ірляндії ведеться завзята боротьба між сторонниками Де Валєри та Косгрейва, бувшого президента ірляндського уряду. Сторонники Де Валєри часто розбивають передвиборчі мітинґи, на яких говорять сторонники Косгрейва, себто сторонники порозуміння з Англією.

Підчас віча в Дубліні, на якому говорив генерал Річард Мюлґані, бувший міністер війни в уряді Косгрейва, зчинилася бійка між присутніми на вічу. Поки поліція привернула порядок, трицять осіб були добре потовчені й поранені.

ЗМОВА ПРОТИ ФРАНЦУСЬКИХ КОРАБЛІВ.

ПАРИЖ (Франція). — В Гаврі нічний сторож на пароправі „Франс" побачив огонь в одній кабіні. На його сполох примула пожежна сторожа й погасила вогонь, не давши йому розгорітися. З Шанґгаю доносять, що французький пароплав „Анкор" не міг вийти на море, бо невідомі злочинці зіпсували машини пароплава.

Французька преса каже, що численні нещастя й пожежі на французьких кораблях треба приписати якійсь інтернаціональній банді, що взялася нищити французькі пароплави.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряниці:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КАЛВИН КУЛИДЖ

Помер Калвин Кулидж, бувший президент, котрого називають „типічним Американцем". Та що саме розуміти під тою американською „типовістю", це вже інша справа. Кажуть, що Вилсон чи Рузвелт були президентами цілком відмінними від Кулиджа. З того виходило би, що вони не були „типово" американськими. А коли про Вилсона і Рузвелта говорять, як людей з великою освітою, широкою думкою і з великим ідеалізмом, то виходилоб, що це не відповідає американській „типічности", себто практичности, а в дечім і заскорузлости та пересічности.

„Типічного" американського президента уявляють собі як доброго господаря, що дбає про те, щоби державна каса була повна, а податки зменшувалися, щоби говорив звичайною, для всіх зрозумілою простою мовою, щоби в життю нічим не відріжнявся від звичайних людей та щоби був совісним урядовцем і чесною людиною.

І Кулидж був такою людиною. Замкнувся перед світом, політично й економічно. Був проти американської участи в Лізі Націй і вмішування Америки в европейські справи. Був за високу тарифу. Обнизив податки. А що належав у життю, як загально кажуть, до „дітей щастя", то все те вийшло йому на добре. Був осторожний у поступованню. Нічим не ризикував. Добре розраховував своє положення. І тому завжди виходив побідником при виборах, хоч кандидував на ріжні уряди аж 18 разів.

Завдяки тим прикметам отой тихий, нічим не вибиваючийся понад масу тип людини, вибився серед тої маси на найвищий щебель і став президентом держави.

Сьогодня всі жалують за Кулиджом, котрий без сумніву був чесною й характерною людиною і вірно служив свому краєви. Та заразом кажуть, що доперва історія скаже, що великого зробив Кулидж як президент.

Кулидж мав щастя бути президентом у добрих часах. На такі часи є добре й з „американською типовістю". Та на такі часи, які тепер переживає Америка і світ, треба великих індивідуальностей, бо тільки такі можуть розібратись у скомплікованих проблємах світа й Америки. І коли тепер зле в Америці, то зле й тому, що в такім великім і багатім краю є так мало великих індивідуальностей, себто людей великого ума, широкого розмаху і великої відваги. Бо пересічности, хочби й солідної та чесної, на такі часи замало.

КАРТИНИ З ОРҐАНІЧНОЇ ПРАЦІ В РІДНІМ КРАЮ

(Надіслана стаття).

Що має робити в часах **„історичних передишок"** хоч би і як великий національний велит, приборканий ворогами, котрі йому забирають можність майже всякого свобідного дихання?

Чи має лежати неповорушно та ждати ласки небесної чи хоч би лиш помочи від вельмишановної Ліґи Народів в Женеві?

Про використання „історичних передишок" Італійцями підчас їх колишних визвольних змагань в 19-тім століттю говорить д-р К. Трильовський у своїй праці „Боротьба Італійців за свободу і соборність" ось що:

„Ті „передишки" у визвольній боротьбі Італійців тревали все майже по десять літ.

Вони носили звичайно реакційний характер, але духові вожди італійського народа використовували той час **для виказання хиб** дотеперішної боротьби за свободу і злуку, для начеркнення **плянів** на найближчу будучність, для піддержання **патріотичного настрою** людности та для **орґанізації"**.

Очевидна річ, що і нам Українцям треба піти тою самою дорогою і користати з досвіду інших народів, що знаходилися в такім самім положенню, як отце ми тепер. Тай взагалі — ми не дуже охочі іти чужими слідами, хіба що вони були або й є погані та власне наслідовання недостойні. О! тоді ми „з вискоком" біжимо за чужинцями та ще їх і перегонити (у злому!) стараємось.

Недавно тому на господарській нараді філій „Сільського Господаря" у Львові сказав посол **О. Луцький:** „Ми маємо багато кандидатів на великих лицарів, а **брак нам правдивих лицарів праці,** що стояли би на сторожі інтересів села".

І тому мусимо з великою радістю і великим признанням витати кожду — як Масарик казав — **„малу працю"**, бо вона власне орґанізує народні маси, вона їх освідомлює, вона сталить її серця та приготовляє на більші і рішаючі подвиги.

До такої орґанізаційної, засадничої роботи належить і праця галицьких українських **„Каменярів"**, про котрих шановні читачі мабуть вже читали.

Товариства ті орґанізують передовсім селянську молодіж, освідомлюють її національно та в той спосіб виривають її зпід впливу комунізуючих „Сельробів". Потреба такої праці і її корисність показується на кождім кроці і тому кождий новий крок по цій дорозі — треба повитати з найвищим вдоволенням.

Хочу тут отже подати шановним читачам короткий звіт з загальних зборів повітового союза „Каменярів", які відбулися недавно в Коломиї.

На тих зборах було 87 делеґатів з поодиноких товариств, котрих є в повіті **19.**

Не все однак прислали делеґатів на збори, бо коломийський повіт дуже розлогий, а комунікація з декотрих сіл дуже трудна.

Зборами проводив молодий адвокат, маґістер **Іван Могильницький,** син помершого вже пароха Сорік, страшно твердого кацапа та прихильника Дудикевича. А син його — завзятий Українець та цими днями отвирає адвокатську канцелярію на наших західних „кресах" у Ярославлі.

М-р Могильницький здав справу з діяльности управи повітового союза „Каменярів". Управа влаштувала була чотиродневий курс, а крім того впливала освідомлюючо і орґанізаційно на сільських „Каменярів" через поїздки на села своїх членів. Найбільше поїздок відбула пані **Настя Микитчукова,** бувша учителька та жінка бувшого учителя. Вони обоє мали невеликий домок в Коломиї, але продали, а гроші вложили у видавництво „Укр. Загальної Енциклопедії", при котрої видавництві пан Микитчук дальше працює в голоді і холоді, бо український загал не попирає того епохального видавництва так, як би повинен. Америка тут також дуже багато винувата.

І інші члени Управи їздили на загальні збори поодиноких каменярських товариств в повіті та багато причинилися щирим словом і порадою до розвою тих товариств, що громадять у своїх рядах передовсім **молодь** селянську.

А треба знати, що загал так званої „інтеліґенції" не дуже шарпається до практичної роботи поміж селянством. Правда і це, що многі з уваги на своє становище як державні урядовці мають просто меч над головою, але і більша частина — навіть незалежних адвдокатів до такої роботи не береться.

Хтож їздив в гостину до сільських „Каменярів"? Отже крім пані Микитчукової урядовець (вже 5 місяців не платний!) філії „Просвіти" Богдан Велигорський, сам голова повітового Союзу „Каменярів" І. Могильницький та всі три видавці і редактори **„Життя Покуття"*):** Корбутяк, З. Стефанів та Вельґан.

Є це молоді студенти, котрі в голоді і холоді цей дуже інтересний двотижневник редаґують. Перший з них — це талановитий молодий письменник, котрий і в „Рідній Школі" немало працює. Він і Вельґан — це сини селянські, Стефанів — син народного учителя. Усі вони не мають ніякої допомоги з дому.

По звіті, зложенім головою І. Могильницький, почалася дуже інтересна дискусія. Між іншим піднесено, що „Камінярам" (як зрештою і всім нашим товариствам взагалі) грозить **небезпека** не лиш від польського уряду та його поліції, але також **зі середини,** а то від **Сельробів,** котрі стараються закрастись всіми способами до нутра такого товариства, а там розпочинають негайно свою розкладову роботу. Вона є тим шкідливіша, що є цілком безвиглядна. Вона би мала ще якесь значіння, коли би примарш большевиків зза Збруча вже був за плечима. Але коли вони заключили з Польщею пакт неаґресії і по його заключенню Польща зараз розвязала цілого Сельроба і закрила всі його, зглядно взагалі всі комунізуючі видавництва — то очевидно в Польщі якихсь виглядів для Сельробів нема, отже і всяке їх риття є безвиглядне.

Але те риття сталося у декого вже другою натурою і такі люди риють дальше — хоч і безвиглядно. Тимбільше мусить отже бути наша робота поміж „Камінярами" позитивною, наглядною.

Підчас дискусії найбільше замітною була промова пані Насті Микитчукової, котра в своїй промові старалася представити, як то молоді „Каменярі" повинні бути **реформаторами** навіть **приватного життя** наших селян, а зосібна у відносинах мущин **супроти жінок.** Ту справу порушили вже навіть самі наші селянки у **„Жіночій Волі",** видаваній сенаторкою Кисілевською. Йде про це, що парубок, заки засватає свою дівчину, то є супроти неї чемний і делікатний, а коли вже побереться з нею, то стає відразу супроти тої самої людини грубий і безсердечний.

Пані Настя Микитчукова сама питала нераз молодих ґаздів, що є властиво причиною такої зміни, і чим вони можуть оправдати своє поведення.

Запитаним — ставало ніяково, і вони не знали, що на це відповісти. Виходило на таке, що вони зміняли своє поведення супроти своїх жінок просто несвідомо, а радше для моди, щоби грубим поведенням зазначити, що **„ось то я господар в хаті".** Пані Микитчукова взивала отже „Каменярів" — а це все переважно молоді парубки, щоби були і підчас парубоцтва свого чемні і культурні супроти і молодших і старших жінок і також тоді, коли зі своїми дівчатами поберуться і стануть їх чоловіками.

Чим дикший, чим менше культурний народ — тим грубше поводиться він з жінками.

(Кінець буде).

*) Адреса того часопису: Коломия, ул. Собеского 57. Передплата $1 річно. Помагайте!

СПІВАНИК

для дітей дошкільного та шкільного віку на один два і три голоси. Видання Рідної Школи. Зладив Михайло Гайворонський
Ціна 35 центів.
„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346

РЕФЕРЕНДУМ

Вислід загального голосування членів у справі нової реформи.

ЗА РЕФОРМУ. Відділи, котрих члени більшістю голосів реформу ухвалили.	ПРОТИ РЕФОРМИ. Відділи, котрих члени більшістю голосів реформи не ухвалили.
Відділ . . 18	Відділ . . 10
" 36	" 70
" 47	" 117
" 120	" 170
" 121	" 181
" 153	" 209
" 159	" 286
" 207	" 337
" 260	" 356
" 268	" 359
" 278	" 365
" 307	" 373
" 309	
" 323	
" 334	
" 341	
" 368	
" 379	

Попередно було оголошено 244 відділи „за" і 56 „проти" реформи.

Разом досі звернено відголосованих 330 бальотів, з чого 262 „за" реформу, а 68 „проти" реформи.

Всіх відділів в У. Н. Союзі є 374. Чотири відділи прислали бальоти з рівним числом голосів за і проти і тому ті відділи не можна зачислити ні за, ні проти. Два відділи звернули бальоти невідголосовані тай тому також не можуть бути зараховані ні за ні проти. А 38 бальотів ще бракує.

Відділи, котрі ще відголосованих бальотів не звернули, зволять це зробити якнайскорше, щоби можна проголосити загальний і повний вислід голосування.

Коли будеться проголошувати загальний і повний вислід голосування в справі реформи, бракуючі відділи не будуть могли бути зачислені до тих відділів, що повинувалися розпорядкови головної управи і голосували „за" або „проти" та будуть мусіли понести з цього консеквенцію.

§ 11 статута У. Н. Союза говорить, що лиш такий відділ, котрий виповнив всі свої обовязки, може бути на конвенції правно репрезентований.

Б. Санвісенті.

ГАРБУЗИ

Цього року сеньор Баскабеатас виплекав дуже гарні гарбузи, великі наче кулі, що прикрашують балюстради великих мостів. І стали жовтіти зі середини та зверха; це знак, що липень уже минув. Сеньор Бускабеатас знав свої гарбузи дуже добре: і по формі, і по степені достигання, і по імени. Переходив попри них мелянхолійно й ніжно говорив до них: „Скоро розлучимося". Одного вечора рішився на жертву. Позначив пальцем кожний улюблений гарбуз і проголосив тяжкий присуд: „Завтра виберу тих сорок і відвезу на базар у Кадіксі. Щасливий, хто їх їстиме". І вернувся в хату та провів тяжку ніч, як батько, який на другий день має віддати любу дочку. Бідні мої гарбузики, говорив зітхаючи, а сон ніяк не хотів прийти йому на очі. Вкінці, добре роздумавши, сказав до себе: А щож можу іншого зробити, як продати їх? На це я їх і плекав. Найменше, найменше дадуть мені пятнацять скудів...

Уявіть собі тепер лють, сердитість і розпуку нашого чесного Бускабеатаса, коли на другий день рано побачив, що йому хтось у ночі вкрав його сорок любих гарбузів. Щоби не говорити багато, скажу лише це, що сеньор Бускабеатас розлютився до крайности, наче Шекспірів жид, повторюючи славні Шейлокові слова, які — як кажуть — так величаво говорив актор Кембел: — Ах, як я тебе знайду! Ах, як я тебе знайду! Сеньор Бускабеатас став холодно роздумувати та прийшов до висновку, що його добро не є вже в селі тай злодієви грозила би небезпека, а крім того гарбузи тут дуже дешеві... Як можна було й подумати, сеньор Бускабеатас сказав собі, що його гарбузи тепер уже напевно в Кадіксі. Злодій їх напевно вкрав учора в ночі між девятою та десятою годиною і опівночі відвіз їх у Кадікс. Тому нема іншої ради лише поїхати там. О, відпокутує злодій, розбишака, як лише приловлю його і дістану назад мої гарбузи...

Коли так говорив, постояв іще з двацять хвилин на місці нещастя, наче спочував із „окаліченим" бадиллям, або може рахував гарбузи, яких не було, чи може укладав свого роду обвинувачення, аж поки коло восьмої години не пішов до пристані.

Корабель саме готовився до відпливу: скромний байдак, який що дня плив до Кадіксу точно в девятій годині возив подорожних, як що півночі відпливав вантажний корабель, що возив зеленину й овочі. Той кораблик називали „годинови", бо як є гарна погода, то з Роте до Кадіксу дістався за годину та часом і скорше.

Було пів до одинацятої, як сеньор Бускабеатас прийшов на базар у Кадіксі, де продавали зеленину. Станув біля розложеної городовини. Зараз сказав поліцаєви, що був невподалеки:

— Оце мої гарбузи! Зловіть цього злодія, зараз, — сказав він, показуючи на продавця.

— Мене арештувати, — сказав продавець — мене арештувати! Це мої гарбузи! Я їх купив!

— Це скажете судді!

— Не хочеться мені!

— Скажете!

— Я кажу, що мені не хочеться!

— Сеньоре злодію!

— Сеньоре драбуго! — Будьте інтеліґентніші, — сказав холодно поліцай — це не яло-ся. Люди не повинні обиджувати один одного — і вдарив їх долонею у груди.

Збіглося багато людей, зявився і базарний комісар, або наглядач, як він звався урядово. Поліцай передав справу цьому комісареви, а цей, як розвідався про все, спитався достойно продавця:

— В кого ви купили ті гарбузи?

— У господаря Каха, горожанина з Роте, — відповів запитаний.

— Цього мені й було треба (викликнув сеньор Бускабеатає). Гарний продавець! Коли його запущений город не родить нічого, то він краде у сусідів!

— Та скажімо, що вас минулої ночі обікрали (сказав, уce ще достойно базарний комісар), то прому вас, скажіть мені, як можете доказати, що ті 40 гарбузів є з вашого городу?

— А то добре! — загремів Бускабеатас. — Бо їх знаю, як ви знаєте ваші дочки, коли їх маєте. Чи не бачите, що я їх виплекав? Дивіть, цей називається Мясистий, той Пацалуйковатий, оцей Гарновидний, отой Черевань, зновуж цей Микольцьо, бо досить похожий на мого синка...

— Все це гарно, — відповів наглядач строго, — одначе закон не вдоволяється тим, що ви знаєте назви ваших гарбузів. Закон вимагає, щоби ви доказали незбитими доказами, що ці гарбузи дійсно ваші. Інакше все, що ви говорите, нічого не варта... сеньоре! Прошу вас, панове, не сміятися, бо це річ не така, щоби з неї можна сміятися!

— Я адвокат! — обізвався один.

— Дуже добре, — сказав сеньор Бускабеатас — я вам зараз докажу, що ті гарбузи дійсно мої і нікого іншого.

І сеньор Бускабеатас кинув на землю якийсь клуночок, сам сів на землю і взявся розвязувати хустину. Всі зацікавилися: що він тепер зробить. Чим він докаже, що гарбузи справді його? А він спокійно витягав із хустини гарбузячі хвостики.

У цюж хвилину переходив туди який чоловік і зацікавився, що це за збіговище.

— Який я щасливий, панове! — скрикнув продавець! — як пізнав, що той новий прохожий, то господар Кахо. — Пане Кахо, оцей тут чоловік каже, що гарбузи, які ви мені продали, крадені... Що ви на це?

Кахо поблід наче стіна та хотів утікати, одначе юрба не пустила його, а наглядач приказав йому сканути. А Бускабеатас станув віч у віч напроти Каха та сказав триюмфально:

— Тепер побачите!

Сеньорови Кахови повернуля його холоднокровність і він сказав:

— Уважайте, що говорите, бо коли не зможете доказати й коли не докажете вашого обвинувачення, я пішлю вас у холодну за очорнення. Ці гарбузи мої. Я їх плекав, як і усі інші, які я цього року привозив на базар у Кадіксі. Я їх плекав у мому городі в Еджідісі й ніхто не може мені доказати, що воно не так.

— Тепер побачимо, — сказав сеньор Бускабеатес, розвязавши цілком хустину та простерши її на землі. І тепер розсипалися по землі невеличкі хвостики від гарбузів, іще зелені. А старий огородник сидів на землі та спокійно говорив наглядачеви таке:

— Пане, ви певно колись платили податок. Коли так, то прошу вас, ви певно бачили цю зелену книжку, в якій податковий службовець, відірвавши посвідку про заплачений податок, оставляє невеличкий відтинок, щоби пізніше міг ствердити, чи котра посвідка не є фальшива, колиб хтось фальшивою посвідкою хотів потвердити, що заплатив податок. Тоді він зложить посвідку з тим відтинком.

— Це книжка з відтинками, — відповів наглядач.

— Саме так, пане комісар. Саме так. Бачите, я також маю таку книжку для моїх гарбузів.

Всі здивувалися. Люди знали, що посвідки можна порівнювати з відтинками, одначе щоби хтось міг мати такі посвідки для гарбузів — це дивовижа й неможливо.

Сеньор Бускабеатас не дав збитися з пантелику. Він став обертати гарбузяні хвостики:

— Це, панове, моя книжка з відтинками, гляньте осьтут. Ці хвостики були при моїх гарбузах, заки ще мені їх украли. Може ви, панове, не вірите? Коли так, то прошу дуже, подивіться: оцей хвостик — є від оцього тут гарбуза. Дивіться. Зовсім пристає. Може ні, панове? Ніхто не може сумніватися. Цілком пристають. Цей другий, як бачите, належить до того гарбуза. Ніхто тейже не буде сумніватися. Напевно ніхто. Цей найбільший хвостик є від цього осьтут... Направду, цей знову належить до того. Ніхто не може сумніватися. Зовсім пристає. А цей знову до того.

І коли сеньор Бускабеатас говорив таке, прикладав хвостики до гарбузів, і то не примірював навіть, а відразу: він знав їх, як то кажуть, наче свою кишеню. Люди на власні очі бачили, як хвостики нерівно, у поспіху відрізані, зовсім приставали до гарбузів.

Щоби ви їх тоді були бачили: всі зібралися довкола старого огородника, не виключаючи і поліцая і базарного наглядача. Всі раді були помогти сеньорови Бускабеатасови, всі хотіли бодай на одній штуці показати, що хвостики зовсім сходяться з гарбузами.

— Щира правда, — говорили весело наче діти — щира правда — бачите, цей гарбуз знаменито пристає до свого хвостика, а онтой там із цим. Справді дивовижний, одначе вироддостойний доказ. О, злодієви навіть і на думку не прийшло, щоби так можна було доказати його нечесне діло. — Добре йому так, — говорили інші — котюзі по заслузі. Його не сміє оминути справедливість, правда, що ні, пане начальнику? — Драбуга, хотів обікрасти доброго старого огородника! Знищити його цілорічну працю! Покрав його гарні гарбузи! Сором! Стидався би! Сором, тричі сором! Ага, пане злодію Кахо, ага, на цьому ви зловилися! Тут нема для вас викруту. Можете придумувати, що хочете, та вам не вдасться заперечити таких доказів! О, ні! Три роки вязниці требаб йому дати! Що три? пять! Ні, пять не буде йому забагато! Требаб було йому трохи випростувати плечі. Хай затямить собі, коли обікрав чесного чоловіка! Так! Хай попамятає. Злодюга один. Що це знову за спосіб, щоби в нашій околиці годі було спокійно плекати гарбузи в свому городі. Так, досить є таких гарних, як оцей Кахо! Аж забагато!

Таке говорила юрба. Насмішки й веселість старих мішалися зі свистами молодих, що вимахували руками. Погорда дорослих мішалася з викриками жінок, що також були дуже діяльні в цій народній обороні правди та в цій загальній веселости, що так чудово вдалося доказати злодієви його злодійство. Та вже найбільше врадуваний був огородник Бускабеатас. Він попросту триюмфував. А поліцаї також раділи й хотіли чимскорше відвести злодія до вязниці. То не жарт так легко дістати в руки злодія. І злодієви не оставалось нічого, лише признатися до злодійства. Мусів віддати гроші продавцеви, а продавець тепер купив гарбузи від Бускабеатаса за пятнацять скудів. Сеньор Бускабеатас вдоволений вернувся до дому й по дорозі говорив собі:

— О, сьогодні було гарно на базарі. Шкода, що я не задержав „Микольця"; сьогодні на вечерю булиб ми його зїли, а насіння булоб лишилося на другий рік.

МОЖЕТЕ ОДЕРЖАТИ НОВИЙ КАТАЛЬОҐ КНИЖОК КНИГАРНІ СВОБОДИ РІЖНОГО ЗМІСТУ. ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДІСЛАННЄМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.
SVOBODA
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Звіт з праці співацьких товариств.

При українській церкві в Перт Амбой є два хори: „Боян" із старшої молодіжи, понад 50 хлопців і дівчат, і хор „Луг", діточий що має теж понад 50 хлопців і дівчат. За останній рік, як я обняв посаду дяку, вчителя, музика й дірігента, ми дали чотири концерти в українській (парохіяльній) галі, для чужинців концерт в Гай Скул Авдіторіюм, У. М. Н. А. Авдіторіюм і в сусіднім місточку, в Iзелин Гай Скул. Тому два тижні виступав хор „Боян" в найбільшім нашім театрі „Маджестік". Кромі цього ми дали 4 представлення і одно діточе, на Миколая, минулого року. Ми виставили двома наворотами „Запорожець за Дунаєм", котрий випав надзвичайно добре.

Дня 25. грудня м. р. діти відіграли представлення в честь св. Миколая, а хор „Боян" на перший день Різдва Христового відіграє прекрасну мелодраму зі співами і музикою, „Підгіряни".

Як шановний читач застановиться над тою роботою, то мусить признати, що наша молодь не жалує часу і труду для народньої праці. Мушу признатися, що вона віднослться симпатично до мене й до моєї праці, й тому на кождий мій зазив береться до діла охотно і щиро.

Як концертові пісні (котрих маємо понад 30) так і пісні з представлення „Запорожець за Дунаєм" та „Підгіряни" солісти і хор знають напамять. Маємо тепер добре вишколений хор та добрих солістів. Згадуючи про солістів, мушу звернути увагу на п. Івана Романця. Молодий (бо допера числить 22 роки), а має прекрасний матеріял „басо кантанте" (співучий бас). Скаля у нього широка та рівна, й надзвичайно мельодійна краска голосу. Велика будучність усміхається перед ним, та не знати, чи дійсно усміхнеться, бо обставини його незавидні! Тут мимоволі приходить на думку, що нам, Українцям, треба мати таку інституцію, котраб допомагала таким таланам. Додам ще що п. Романець одержав у нашім театрі „Маджестік", де відбувалися змагання про нагороди, першу нагороду між солістами.

На закінчення хочу сказати, що коли би яке Товариство чи Братство хотіло покористуватись нашими силами в представленню чи на концерті, то прошу ласкаво писати на мою адресу:

Мирон Корикора,
317 Leon Ave., Pert Amboy, N.J.

—o—

ШІКАГО, ІЛЛ.

Виступ українського шікагівського хору на радіо.

Витревала праця українського шікагівського хору та енергія і розуміння свого діла його дірігента, Бенецького, увінчалися знову неабияким успіхом.

Після останніх виступів в салі Кімбола підчас українського карнавалу і в Стедіум підчас Карнавалу Націй, де цілий ансамбль дуже гарно пописався і одержав дуже гарну рецензію в шікагівській американській пресі, одержав хор ще одно признання в формі запрошення до публичного виступу. Одна з найбільших і найпопулярніших радіових компаній — Нешенел Бродкестінг Компані в Шікаго, запросила хор для 26-грудня на публичний виступ на радіо, який компанія через свої передавчі сітки розіслала по цілім американськім континенті. Виступ тревав з малими перервами, які заповнила знаменита орхестра, 45 мінут, від 2.15 до 3 пополудні.

Концерт був поділений на три частині і складався з ріжних народних та кількох англійських пісень. Назагал концерт випав надзвичайно гарно.

Обовязком всіх тих, що слухали, булоб написати кілька слів до Нешенел Бродкестінг Компані, і просити їх, щоби вони частіше такі концерти влаштовували.

При кінці декілька завваг для хору і для дірігента. Мабуть через невміле уставлення співаків голоси місцями розбивались, а головно баси губились. Октава басів майже зовсім не була замітна. Слабше випало „Тебе поєм" Чайковського. Місцями робило вражіння, що хор не зовсім був себе певний. Кінцеве „І молим ти ся Боже наш" робило вражіння, що альти понизили, а інші голоси не мали змоги до них достроїтись.

Слабо випала також словацька пісня, співана по англійськи. Хоч динаміка в виконанні була досить добра, то всеж таки в цілій пісні не було життя, верви, якої пісня безусловно вимагала.

Зате всі інші пісні були дуже гарно виконані і дійсно приємно їх було слухати. Чудово вивязалися сопрани в пісні „Ой на горонці, в злотій коршмонці". Це вже не були людські голоси, але якийсь дивний інструмент, на якому п. Бенецький виробляв чуда.

Варто, щоби хор попрацював над новим добором пісень і то головно українських і вкоротці виступив з чимсь новим.

Роман Рошко.

РЯБИЙ.

(Байка).

Присвята Т. С.

Колись в смердячому багні
Рябий ледащо до свині
Вчепився, трохи покусав
І дуже тим гордитись став:
Угору ніс задер, поставив хвіст тру- [бою
І з кожним він готовий був до бою.

Якось, побачивши слона
І думаючи, то свиня,
Йому назустріч він пустився
И що духу гавкотом залився;
Та слон повільно знай ступає
І на Рябого не зважає.

„Лиши, голубчику, покинь",
Так до Рябого каже кінь:
„Бо толку з гавкання не буде.
Ти чуєш, ось сміються люди
І кажуть: „Бач, яке щеня,
Куди береться — до слона!"

Рябий же гавкав, не змовкав,
А до коня він так сказав:
„Щож, хоч і правда в цім твоя,
Та, бачиш, слави хочу я:
Хай кожна думає собака,
Який завзятий я кусака".

Серед людей такі рябі
Не перевелись. Ще бувають
Вони і гудять, судять тих,
Кого цілком таки не знають.

П. Т.

З УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

ПОСТАТЬ ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ В ОПЕРІ

Тим, що зацікавились оперою „Гетьман Мазепа", інтересно буде знати, якою являється особистість Мазепи в опері.

Лібретто (текст) до своєї опери взяв Чайковський головно зі славної поеми Пушкина „Полтава" назагал беручи, Пушкин віднісся до постатті гетьмана Мазепи безсторонньо, а навіть з деяким подивом. Коли зважити, що память Мазепи була в Росії зневажувана школою, церквою та націоналістичною літературою, то треба признати, що Пушкин умів визволитися зпід сугестії цеї нагінки на память великого гетьмана. Пушкин, як звісно, належав до вольнодумно настроєних Росіян, а навіть симпатизував з першими нещасними революціонерами Росії, так званими декабристами з 1830 року, котрих повішено або заслано на Сибір за бунт проти царя Миколи І-го. Один з головних провідників цих декабристів, Рилеєв, приятель Пушкина і також поет, написав замітну поему „Войнаровський", де оспівує змагання небожа Мазепи, українського патріота Войнаровського, засланого на Сибір. Видко, що в тодішніх поступових кругах у Петербурзі Мазепа й Мазепинці мали симпатію як герої боротьби за волю рідного краю.

В опері Чайковського гетьман Мазепа являється симпатичною та трагічною постатю. Він виступає як свідомий свого достоїнства володар краю. Він, як треба грізний, але в інших хвилях він людяний та повний співчуття. Він не мстивий, жалує навіть засудженого на смерть Кочубея, що зрадив його перед царем — але, як володар держави, він мусить післати Кочубея на смерть. В нього великі патріотичні пляни й любов волі. В нього є рішучість зарисикувати всім — і навіть життям — за волю України. Він ніжний та з глибоким спочуттям для Мотрі, доньки Кочубея.

Кілька виїмків з лібрета опери зілюструють сказане. Ось так, коли в першим акті гетьман являється на сцені, хор двораків та гостей Кочубея вдаряє йому грімке „слава гетьманови України", слава! На многії літа!" В третій відслоні другого акту в сцені, де виведено похід Кочубея на страчення, гетьман Мазепа являється у повнім блеску своєї сили і власти на чолі війська, на коні, у гетьманській мантії, з гетьманськими відзнаками і булавою, хоругвами, бунчуком і т. д. Нарід витає його грімко.

В другій відслоні другого акту постать Мазепи виповняє собою всю акцію опери і трагедії. Це самий вершок опери. Кочубей вже засуджений на смерть і завтра рано має прийти екзекуція. Мотря, донька Кочубея, а мила Мазепи, не знає про це нічого. Мазепа в пізну ніч самий роздумує в гетьманській кімнаті.

„Як тиха українська ніч!
Прозрачне небо! Зорі сяють!
А сон втікає з моїх віч...
Як тихо всюди...

оспівує Мазепа красу й тишину ночі. А тут в його душі виступає важкий сум через контраст цієї тихої краси зі страшною людською трагедією. І він співає:

„Літньої ночі пітьма запашна,
Мов чорная тюрма...
Умре нещасний Кочубей,
Спасти його ніяк...
Він мусить вмерти...

Боже! Боже!
Ох! Мотрі жаль!"

Все, що цінив, що знає,
Все, чим життя людей втішає,
Мені принесла Мотря в дар.
І за що страшний для неї цей [удар?!"

Внутрішня душевна трагедія гетьмана, що задля добра України мусить післати на смерть свого бувшого довголітнього друга та батька своєї милої, змальована в словах:

„Чим ближча ціль гетьмана,
Тим твердше він повинен
До цілі прямувати!
І муситься схиляти
Все інше перед нею..."

Аж ось являється Мотря. Вона занепокоєна тим, що гетьман уже кілька днів не бачив її. Вона не знає страшної тайни, що її батько як зрадник України засуджений на смерть, та що гетьман саме тому її виминає. Вона допитує Мазепу, що він таїть перед нею. Та гетьман не має серця сказати їй усю страшну для неї правду. Одначе він хоче підготовити її на удар і звіряється їй:

„Давно задумали ми діло,
Тепер воно кипить у нас!
Воно тепер уже наспіло,
Та боротьби зближаєсь час!
Так, близький час!
Без волі, без свободи й слави
Ми гнулись довго, мов раби,
То під пануванням Варшави,
То самоволею Москви!
Та самостійною державою
Україні стати вже пора!
Тож знаємо й гетьманську бу- [лаву
Я підіймаю на царя.
Готове все! В переговорах
Зі мною оба королі,
І скоро в боях, в битвах, в [спорах,
України трон засяє мені.
Щож, рада ти?"..."

Коли вона з одушевленням витає ту вістку, Мазепа остерігає її:

„Чекай! Не все сповнилось!
Буря йде! Хто зна, хто зна, що [жде мене?
А як меч ката?..."

Коли Мотря каже, що тоді й вона готова на смерть із ним, Мазепа натякає їй на можливість вибору між його смертю і смертю її вітця. Він співає:

„Скажи, скажи! Отець, чи я [тобі дорожчий?
Скажи, скажи! Колиб він, чи [я мав вмерти,
Когоб із нас ти вибрала,
Когоб ти в жертву принесла?"

Вона вибирає Мазепу — все ще несвідомо, що небаром станеться. Справді трагічне напруження цеї сцени є величезне. Відповідна до цього й музика Чайковського.

Вимоги російської цензури за часів темного царату відбились тяжко на останнім, третім акті опери. В очах цензури Мазепа не смів скінчити героєм! Тому він, по невдачнім для нього битві під Полтавою (1708 р.), втікає за межі України, лишаючи збожеволілу Мотрю. Однаке на ділі так не було, бо Мотря ще перед полтавською битвою вступила до монастиря. Чайковський відчував, що таке закінчення ослаблює силу опери й тому три рази його переробляв. В одній перерібці Мотря вмирає. Але з усіх тих перерібок ні композитор ні публика не були вдоволені. Вдоволений був лише цензор.

Тому отсе закінчення для української вистави дещо перероблено. Такі перерібки тексту опер це звичайна річ в оперовім світі. Щоб лише музика осталась тасама. Українська перерібка лежить у тім, що Мотря вмирає на руках Мазепи, який має йти в чужину. Опера кінчиться прощальною піснею Мазепи, якої остання строфа звучить:

„З чужину я йду блукати,
Тиж, Вкраїно, жди!
Вернусь визволять,
Волі добувать!
Ждиж волі, рідний краю, [жди!"

Любитель опери.

666
ПЛИН - ПАСТИЛЬКИ - МАСТЬ
ОБЕЗПЕЧЕННЯ
Коли ви будете уживати 666 Плин або Пастильки, як також вкладати 666 Масть в ніс кождого раня аж до 1-го березня 1933, а коли ви захоруєте в цьому часі, ваш аптикар звертає вам ваші гроші. Пришліть нам ваше зізнання.
2-4

НАЙБІЛЬША КНИГАРНЯ В АМЕРИЦІ
„СВОБОДИ"
УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. СОЮЗА
Вартість Книгарні $18,612.75.
Пишіть по найновіший каталог
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Е. Ляхович.

ЦЕРКВА Й МИ

—o—

Церква є зовнішньою формою релігійного змісту, який знов є синтезою моралі й віри в друге життя.

Правди віри містяться в трансцедентних, герметично замкнених аксіомах, до яких можна взнестися тільки шляхом духових вправ, а ніколи шляхом чистого знання чи раціональних калькуляцій. Віра не виключає науки, мимо апріорної афірмації своїх прав. Вона вимагає від науки тільки пошани й часу, щоби свій животворний зміст зі старих форм перелити в нов., досконаліші. Віра, це життя, а життя можна відчути й пізнати тільки інтуїцією, ніколи вульгарною секцією живучого організму. Наука, яка відкидає пієтизм і правди віри розпоре та аналізує виключно під кутом інтелекту, замісць життя — знаходить у них тільки трупа.

Вкупі з вірою в Бога й у друге життя — йде горіюче бажання нашої досконалости, яке, мимо зусиль матеріяльних наук, всетаки являється одиноким і остаточним оправданням нашого земського існування. Дороговказами цієї досконалости є засади моралі й етики, реформовані релігійними пророками й кореговані постепенно нарощаючими поколіннями. Їх синтезою є релігія, а їх формою є церква.

При будові держави церква все відігравала одну з найголовніших роль, а часто з державою ідентифікувалася. Своїми моральними догмами вона сповняє маси зі середини й настроює їх психічно для точної інтерпретації світських законів. Без цієї моральної підмоги церкви — світська влада все є безрадною. Життя вказує, що психічно-чуттєві елементи панують рішучо й неподільно над льогікою та мозком, та що „початок усьому є творчий Дух, а не багатство інтелекту. Спосіб принимання раціональних понять залежить в цілости від психічного наставлення, в якім церква й духовна влада все грають домінуючу ролю. Держава без церкви розкладається й пропадає, бо не всилі відповісти своїм історичним завданням, які все вимагають релігійної екстази.

Але національні почування мають також всі прикмети релігійних почувань. Національна мораль і правда віри також містяться в трансцедентних герметично замкнених аксіомах, до яких можна взнестися тільки шляхом духових вправ, а ніколи шляхом чистого знання, чи раціональних калькуляцій. Вони також випливають з примату духа над матерією, також жертвують життя дочасне життю вічному, також кільчаться на тім самім грунті, це є на здібности вірити у правди, які лежать поза аналізою інтелекту.

Виринає питання: чи релігія національна може обійтися без релігії Божої? На довшу мету — ніколи... Всі релігійні почування, які не черпають свого животворчого змісту в релігії вищій — зчасом висихають. З атеїзму через раціоналізм, матеріялізм, скептицизм, цинізм — вони все доводять до повного нігілізму, а це значить також до власного заперечення. Релігія національна свою силу може черпати тільки в релігії Божій, з якою вона все повинна оставатися в тіснім й сталому контакті.

Релігійний інстинкт є вродженим усім народам, але форма, в яку він виливається, є твором людей. Навіть наука Христа, після довгої зовнішньої кристалізації, втілилася остаточно у форму аж кількох церков, розриваючи деколи одну й ту саму націю на кілька віруючих громад. Цю диференціяцію, яка в середніх віках набрала кровавих і грізних форм релігійного фанатизму — зліквідував щойно зріст національних почувань. Вони закрасили й наповнили всі ворогуючі церкви питомими вибраціями національної душі, погасили засліплений фанатизм, який шматував націю на кавалки й у границях шляхотної конкуренції спрямували їх працю для добра їм підчинених мас.

Національні почування були тим звеном, яке прикувало церкву до її духово-земних завдань. Без них церква відривається від дійсности, поринає в абстракції, затирає ріжницю між формою і змістом і творить пригожий грунт для сектантства.

Церква не може нехтувати національним моментом ще також із інших причин: кожна нація відчуває вищі поняття по свому й реагує на них питомими, оригінальними дроганнями своєї душі. Ця духова відмінність є одною з найголовніших основ національної відрубности. Духову височінь дана нація може осягнути тільки на крилах своїх оригінальних національних почувань. Це є закон вищий і ніяка церква не може ним нехтувати, бо залишиться „пастирем без стада".

Нація без релігії гине, а церква мусить служити нації. Користь і безпека для обох сторін міститься в їх взаїмнім відношенні. Обовязком національного проводу є підносити гідність церкви, а обовязком церкви є сповнятися національним змістом і признати національну досконалість за один етап до досконалости вічної.

Тісна звязь релігії й національности не приносить нечести першій, тільки підносить другу до релігійної гідности. У деяких випадках (напр католицизм Ірляндії, „наша православна церква" в козацьких часах)—ця звязь є така сильна, що ріжниця між релігійними й національними почуваннями затирається й вони зливаються в одно. Саме ця нерозривність є причиною, що всі інтернаціональні політичні концепції, яким на перешкоді стоять національні відрубности — мусять своє вістря звернути також проти релігії. Та тут вони попадають у парадокс інтернаціоналу: світська влада спирається на релігії, а кожній релігії нація надає свою закраску.

Большевики, щоби закріпити свою владу, на місце старої релігії мусіли створити нову — матеріялістичну, але з хвилею введення нової релігії соціяльний експеримент, обпроблений раціонально до найменших дрібниць і закроєний на широко інтернаціональну скалю, став суто раціональним, питомо московським експериментом.

Чи матеріяльна релігія всилі вдержати довго лад і порядок? Треба сумніватися. Релігія, яка ставить примат матерії над духом, відкидає друге життя, вбиває в людині гнів до її особистої досконалости й хоча вимагає від неї ірраціональних жертв, в заміну не дає їй нічого, скорше чи пізніше мусить заломитися. Її потенціональність, яка лишалася в спадку з минулих поколінь, вичерпається і нація буде мусіла або знову шукати організованого звязку з релігією вищою, або годитися на конання.

У нас взаїмне відношення церкви й нації вимагає ґрунтовної провірки, й то не тільки з боку церковного, але також з боку політичного проводу. Довголітня робота радикальних, соціялістичних і демократичних партій довела до того, що в ряди нашого духовного складу попало щонайменше половина невідповідаючого своїм завданням, а навіть компромітуючого священичий стан, елементу. Згадані партії вдарили засаднично в церкву й релігію, висміювали й дискредитували в цілости священичий стан, та своєю впертою, довголітньою роботою довели до того, що священича ряса в нашій суспільности стала символом гипокризії, фарисейства, облуди, шахрайства і т. д. Від неї відвернувся кращий елемент і в висліді священичому званню почали посвячуватися люди не з покликання, тільки духові й інтелектуальні нездари, які замісць підносити свою професію гідними вчинками, самі деградували її до вимог викривленої, домінуючої опінії.

На удари світського проводу церква реагувала ріжно. Деякі владики взносилися понад них і ратували звязок з нацією, як могли. Інші розривали національні почування від релігійних і сепарували церкву від її національних завдань. У висліді докотилися до цього, що підорвали повагу власної церкви, обнизили релігію нації й створили пригожий грунт для сектантства та релігійного фанатизму. Світський провід також осягнув те, чого найменше сподівався: ні церкви, ні клєру не знищив, тільки нагнав туди дешевого елементу, який не тільки не виконує суспільних функцій, але часто стоїть їм на перешкоді. Вороже взаїмне відношення церкви й світського проводу у великій мірі є причиною, що сьогодні ми політично є тим, чим ми є.

Нині деякі з партій відчули інтуїтивно вагу церкви й навіть змінили супроти неї свою тактику. Але цей тактичний маневр ще не спинив розкладового процесу. Навпаки, він його поглибив ще й може з іншого боку. Фактичний зворот до церкви дає початок ріжним релігійним партіям і союзам, які є нічим іншим, тільки механічним злипком релігійно-індеферентного, раціонально-спекулятивного елементу, який вніс і далі вносить хаос і деморалізацію в почування справді віруючих людей.

Членська грамота ще не наповнює людини релігійним змістом. Віра міститься вже не в голих словах, тільки в силі, що ці слова лучить. Бременне вірою слово може створити сама глибоко віруюча людина. Навіть під грубою поволокою гнучкої й рафінованої фразеольогії віруючий чоловік відчуває задих гниючої, атеїстичної отруї.

Таким гниючим атеїзмом заносить нині в більшій або меньшій мірі вся наша т. зв. релігійна преса. Під знаком Христа у ній глузується з культу безкорисної жертви й раціонально-матеріялістичними міркуваннями гльорифікується наше фізичне існування.

Ми є свідками також, як деякі владики провокують вірних до тої міри, що віддають друковану релігійну опінію в руки особи, якої фізичний і психічний бруд став приповідкою на обох півкулях. Такі люди не скріплять віри серед мас! Своєю „відвагою", яка нагадує радше цинізм вуличниці, вони розточують національні правди, а з ними вливають також здібність вірити у все, що лежить поза аналізою мозку.

Завданням національного проводу буде віднайти тісний звязок з церквою, обтрясти її зі сміття, доповнити релігію вищу національним еросом, змити з психіки нації багно матеріялізму і при підмозі церкви двигнути її назустріч великим ідеалам.

—o—

ВІРШ ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ.

Всі покою щире прагнуть,
Але не в єден гуж тягнуть:
Сей на право, той на ліво,
А все, браття, то то диво!

Нема любви, нема згоди,
От жовтої взявши Води.
През незгоду всі пропали,
Самі себе звоювали.

Ей, братища, пора знати,
Що не всім нам пановати,
Не всім дано всеє знати,
І річами керовати!

На корабель поглядімо,
Много люду полічимо.
Однак стерник сам керує,
Сам кораблем управує.

Пчілка бідна матку має,
І оної послухає.
Жалься, Боже, України,
Що не вкупі має сини.

Єден живсть із погани,
Кличеть: „Сюда, отамане
Ідім матку ратувати,
Не даймо її погибати.

Другий Ляхам за гріш служить,
По Вкраїні і той тужить:
„Мати моя старенькая!
Чом ти вельми слабенькая,

„Різно тебе розшарпали,
Когда аж Дніпр Туркам дали,
Все то фортель, щоб слабіла
І аж вконець сил сє міла".

Третий Москві юж голдує,
І єй вірно услугує,
Той на матку нарікає,
І неволю проклинає:

„Ліпше було не родити,
Нежле в таких бідах жити!
От всіх сторон ворогують,
Огнем, мечем руїнують.

От всіх нема зичливости,
Ні слушної учтивости,
Мужиками називають
Та подданством дорікають.

„Чом ти братів не учила?
Чом од себе їх пустила?
Ліпше було пробувати,
Вкупі лихо одбувати".

Я сам бідний не здолаю,
Хіба тільки заволаю:
Гей, панове єнорали!
Чомусь есьте так оспали?

„І ви, панство полковники,
Без жадної політики,
Возьмітеся всі за руки,
Не допустіть горкой муки

„Матці своєй больш терпіти!
Нуте врагів, нуте бити!
Самопали набивайте,
Острих шабель добувайте!

„А за волю хоч умріте,
І вольности бороніте!
Нехай вічна будеть слава,
Же през шаблі маєм права".

Цей вірш взято із тексту, надрукованого в книжці „Політичні Пісні Українського Народу" Михайла Драгоманова, виданої в Женеві 1885 р. Драгоманів подає, що він взяв цей текст з Бантиша Каменського „Історії Малоросії". А цей знов каже, що він взяв цей текст прямо з доносу Кочубея, переховуваного в царських архівах.

Кочубей називає цей вірш „Дума Пана Гетьмана Мазепи". Той самий текст був також друкований в Історії Росії Соловєва (том 15), в „Московских Чтеніях" з року 1859, і в Костомаровім творі „Мазепа" (другий том) з року 1882.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЗІГЛЕР, ІЛЛ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 377, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться 15 січня, у Мих. Гр. Олексяка, 6 Орчард ул. Проситься всіх членів явитись на мітінґ, бо мусимо вибрати уряд. Не явившийся на мітінґ член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — Мих. Пашко, предс.; Яким Миґелич, кас.; М. Гр. Олексяк, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15 січня, в год. 1-ій пополудни, в Укр. Школі, 12340 Мекий ул. Проситься всіх членів явитись на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Урядники мають здати звіт з цілого року. Уряд на 1933 рік вибрано як слідує: М. Гадовчак, предс.; Н. Пригорський, заст.; І. Підперигора, кас.; М. Козак і П. Ангушків, секретарі; П. Галишин, Д. Липецьки і Д. Форлей, контрольори; Гр. Іугай, Д. Маршюк і С. Мацевка, оглядачі хорих.

ЛОРЕЙН, О. оТв. Укр. Нар. Союза, від. 50, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться 15 січня, в годині 1-ій пополудни, в гали Серпскі Привиденци, 33-та і Гров. Напоминається довгуючих членів, щоби старалися виповнити свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані, бо у відділовій касі нема грошей. — Н. Сикута, предс.; Н. оВлошинський, кас.; М. Шемичик, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Відділ 62 повідомляє всіх членів і членниць місцевих і позамісцевих, що надзвичайний мітінґ відбудеться 14 січня, в годині 7-мій ввечір, під ч. 6035 Елмвуд Еве. Є дуже важні справи до полагодження. Контр. комісія здасть звіт з цілого діловодства, як рівнож будуть повномі вибори уряду з причини протесту проти вибору. Проситься довгуючих сплатити свої довги за себе і за діти, бо інакше будуть суспендовані.— М. Черкас, предс.; П. Трафка, кас.; П. Кокодинський, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 15 січня, в годині 12-тій в полудне, в гали Народної Помочі, 525 В. Раси Еве. Кождий член повинен явитися, бо є важні справи до полагодження. Буде голосування над реформою. Без ніякого оправдання грошей від дітей не будеться принимати. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Буде справоздання за 1932 рік, вибір уряду на 1933 рік, принимання нових членів без оплати вступного і дітей до кляси за 25 ц. і 50 ц. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Терлецький, предс.; Іл. Стрільбицький, кас.; Т. Нановський, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членниць, що мітінґ відбудеться в неділю, 15 січня, в годині 3-ій оппоулдни. Обовязком є кождого члена бути на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодження. На річнім мітінґу вибір уряду відложено з причини, що не було всіх членів, на 15 січня. Котрий член не явиться на тім мітінґу, заплатить 2 дол. кари. Т. Присташ, предс.; Яків Резняк, кас.; Гр. Ґеба, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, подає до відома всім членам, що на річнім мітінґу 12 грудня вибрано слідуючий уряд на 1933 рік: Я. Лещак, предс.; А. Поливчак, заст.; П. Остапчук, фін. секр.; М. Маркович, кас.; Ю. Поливчак заст.; П. Родзіняк, рек. секр., Я Чурчак, М. Мамчак і Н. Поливчак, контр. комісія; М. Глухі і Т. Коза, надз. хорих в Елизабет; Т. Голимор і В. Дорош на Бей Вей; Г. Закорчений, капітан; І. Поливчак, хорунжий; П. Пітула і Е. Мамчак, тростіси; А. Поливчак, репрентатом до У. Н. Дому. Мітінґи будуть відбуватися в другу суботу по першім, в У. Н. Домі. Слідуючий мітінґ відбудеться 14 січня. — Петро Остапчук, фін. секр.

ТАВТОН, МАСС. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 122, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що мітінґ відбудеться в неділю, 15 січня, в годині 1-ій пополудни, в Тов. Домі. Всі члени мають прийти на мітінґ, бо уряд і контр. комісія здадуть фінансове справоздання за минувший рік. Довгуючі члени мають прийти і заплатити свої довги, а коли цього не зроблять, будуть суспендовані. — Уряд Тов.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 15 січня, в годині 2-ій оппоулдни, в церковній гали при Гров ул. На порядку деннім буде справоздання урядників з цілорічного діловодства і вибір уряду на біжучий рік. Проситься всіх членів зійтись хоч раз на річний мітінґ, щоби було з кого вибрати уряд, а притім почути касовий звіт. Не явившийся член буде караний після братської ухвали. — Мих. Гудима, предс.; Мих. Дядик, кас.; Семен Кунікевич, секр.

МОСКІҐОН ГАЙТС, МІШ. Тов. Просвіта, від. 131, подає до відома, що збори відбудуться 15 січня, в галі церковній, в годині 2-гій пополудни. Є важні справи не докінчені з річного мітінґу, тому кождий має прийти на означений час. — иМкола Ільків, голова; Юлія аЛвринчук, кас.; Ева Шеремета, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє, що на річнім мітінґу 31 грудня вибрано уряд на 1933 рік як слідує: Петро Ковальчук, предс.; Іван Наконечний, кас.; Олекса Шумський, секр.; Микола Яцентий і Іван Петрів, контрольори. Мітінґи будуть відбуватися в другу суботу по першім, в церковній гали, 49-51 Бікон ул. Місячні вкладки мають бути заплачені на мітінґу. тХо не заплатить на мітінґу буде суспендований. — Петро Ковальчук, предс.; Олекса Шумський, секр.; Іван Наконечний, кас.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 12 січня, точно в годині 8-мій ввечір. Проситься всіх членів прийти на отсі збори, бо контрольна комісія здасть справоздання за минувший рік. Проситься членів приходити кождого місяця на збори та платити свої місячні вкладки. Сего місяця будеться вибирати двох делеґатів на конвенцію У. Н. Союза, котра відбудеться в травні ц. р. — В. Ґуркиський, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15 січня, в годині 1-ій пополудни, Проситься всіх членів прийти на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Уряд має здати справоздання за 1932 рік як також контр. комісія. Уряд на 1933 рік є вибраний як слідує: Ів. Чайковський, предс.; Іван Крупка, фін. секр.; Микола Триш, рек. секр.; Данило Робаха, кас.; Анна Прихітко, Матвій Прихітко і Данилишин, контр. комісія; Анна Криницька, М. Миськів і Гр. Кривицький, дозорці хорих. Проситься довгуючих членів вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Н. Триш.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. оТв. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 14 січня, в суботу, в гали де звичайно, в годині 8-ій ввечір. Проситься членів прибути на час. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — иМкола Гузар, голова.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, подає до відома своїм членам, що збори, котрі припадають на суботу, 14 січня, з причини Нового Року відложено на суботу, 21 січня. — Іван Глива, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Укр. Нар. Союза, від. 292, подає до відома усім місцевим і позамісцевим членам, ощ на річних зборах 24 грудня, по полагодженню біжучих справ і вислуханню звітів поодиноких урядників, дано урядникам вотум довіря і тим самим затверджено їх на 1933 рік, а іменно: Н. Романів, предс.; Д. Запотічний, заст.; Петро Кізел, фін. секр.; Павло Ващук, прот. секр.; Теодор Медвідь, кас.; Б. Шкільник, заст.; Волод. Дідик і Марія Форись, доглядачі хорих; Ілія Андрусевич, Іван Боднар і Іван Дячун, контр.; Стефан Рупа, хорунжий, Никита Буртник, дверник; Теодор Титар і Михайло Андрусевич, тростіси. Збори будуть відбуватися в тій самій галі, де і попередно і в тім самім часі, то є в другу неділю по першім. Перші збори відбудуться в неділю, 15 січня ,в годині 12.30 пополудни, в гали при Кліперт ул. На ці збори обовязаний кождий член і членниця прибути, бо є важні справи. Буде вибір делеґатів на 18-ту Конвенцію. Нехай це не буде вам байдужним. Проситься бодай по можности вирівнувати довги, як за себе так і за дітей. В справах союзових вдавайтеся до секретаря: Peter Kizel, 6415 Parkins. — Н. Романів, предс.; П. Кізел, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Мир", від. 324, повідомляє членів, що з важних причин збори відбудуться в суботу, 14 січня, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн, в 6.30 год. веч. Припоминається довгуючим членам, що н евирівнанням вкладок наражують себе на неприємність. — Гр. Григорчук, предс.; Н. Бурак, кас.; М. Туркот, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Відділ 230 повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ місячний відбудеться в неділю, 15 січня, точно в годині 2-ій пополудни, в литовській гали, 628 Франклін Еве. Всі члени мають явитися, бо є важні справи до полагодження. Уряд на 1933 рік вибрано на річнім мітінґу як слідує: Микола Павлишин, предс.; Теодор Пиріг, заст.; Йосиф Білик, секр.; Іван Павловський, заст.; Ілія Сухий, кас.; Іван Гармич, заст.; Іван Федаш, Ілія Вітик і Юрій Прислінський, контрольна комісія; Іван Баган і Мартин Бурка, тростіси; Микола Торський, Іван Дубас, Іван Яслик і еПтро Луцко, дозорці хорих; Іван Гнатишак, капітан; Юрій Волійник і Петро Лодин, до фани; Василь Кріль і Андрій Кучманич, дверники. Мітінґи відбуватись будуть в литовській гали, 628 Франклін Еве., в кожду третю неділю по першім, в годині 2-ій пополудни. — Мик. Павлишин, предс.; І. Сухий, кас.; Й. Білик, секр.

ЙОРКВІЛ, О. Тов. ім. І. Франка, від. 77, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітінґ відбудеться 15 січня. Обовязком є кождого члена бути на тім мітінґу, бо буде справоздання контр. комісії за 1932 рік і інші важні справи. На минувшім мітінґу лістав вибраний слідуючий уряд на 1933 рік: Н. Зарічний, предс.; Е. Яремцьо, заст.; П. оГловік, секр.; С. Яремцьо, заст.; П. Федаш, кас.; В. Яцейко і В. Маценюх, контр. фінансів; М. Йоган і К. Ромашкевич, надз. хорих. — Петро Головід, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх членів і членниць, що на річних зборах в неділю, 1 січня вибрано уряд на 1933 рік як слідує: Михайло Баран, предс.; Михайло Косоноцький, заст.; Микола Заяць, кас.; Стефан Ґріпа, заст.; Микола Пігура, фін. секр.; Андрій Бусько, рек. секр.; Кирило Піддубчишин і Михайло Турчинський, контрольна комісія; Юрій Гук, Йосиф Жарський і Павло Грабар, надз. хорих. — Мик. Пігура, секр.

ФРАНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 15 січня, в годині 3-тій пополудни, під ч. 2171 Вейклайн ул. На тім мітінґу присутність кождого члена конечна, бо буде вибір уряду на 1933 рік, річне справоздання уряду і контр. комісії. Проситься членів вирівнати свої залеглости, щоби можна замкнути касові книжки для річного справоздання. — М. Шанайда, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорожська Січ, від. 75, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 15 січня, точно в годині 1-ій пополудни, в гали де звичайно. Просимо вас, шановні члени, прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглі довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Ті члени, котрі ще не отримали табельки, отримають на цім мітінґу. На річнім зайшла ухвала, що члени, котрі занедбують приходити на мітінґи, будуть платити 50 ц. кари, а урядники 1 дол. — В. Чмир, предс.; Іван Ступецький, кас.; В. Тарас, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 15 січня, в годині 2-гій пополудни, в Набожинського. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Буде справоздання контрольної комісії. Уряд на 1933 рік вибрано слідуючий: Василь Возьний, предс.; Михайло Семенюк, заст.; Дмитро Финина, касир; Микола Лісний, фін. секр.; Дмитро Киртяк, рек. секр.; Леон Мартинчук, контрольор; Олекса Явдошак, Петро Стрілець і Марія Банович, опіку хорих; Юрій Шклода, до прапорів; Юрій Єнік, дверник. — Микола Лісний, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Уряд відділу 288 повідомляє усіх членів, що звичайний мітінґ відбудеться 15 січня, точно в годині 1.30 пополудни, в кУр. Гали, 3-та і Карбон ул. Обовязком є кождого члена прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Ті члени, котрі мають довг понад два місяці, повинні прийти і вирівнати його, або перейти на нову реформу. Ті члени котрі думають перейти на нову реформу, повинні принести свою грамоту на цей мітінґ, а тим улекшите труд секретаря. оПзамісцеві члени повинні вдаватися у всіх відділових справах на адресу секретаря. На тім мітінґу буде вибір делегата на 18 головну конвенцію, котра відбудеться в Дітройт. — Іван Малицький, сек., 1504 E. 7th St., Bethlehem, Pa.

ОДИНОКА

ПРЯМА ДОРОГА до СТАРОГО КРАЮ

Впрост до Гдині.

Вигідні пасажирські кораблі.

ПОЛОНІЯ, КОСТЮШКО, ПУЛАСКІ

Їдьте цими вигідними кораблями, на котрих дістанете домашню поживу в довільній скількости і першорядну обслугу в вашій рідній мові.

НАЙБЛИЖЧИЙ ВІДІЗД:

S. S. "PULASKI" JAN. 21,

Звертайтесь до місцевих агентів, або пишіть до:

GDYNIA AMERICA LINE
(Formerly Baltic American Line)
89 BROAD STREET, NEW YORK, N. Y.
315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.
UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.
110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ

ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ.

Прийдіть ще нині на лікарські оглядини і вислухайте пояснень щодо вашої справи.

Научними методами я лікую успішно отсі недуги: Шкірні висипки, хронічні чиряки, нервові недуги, шлунок, кишкові й віддихові недуги, загальне ослаблення, нюрайтіс (запалення нервів) і хронічний ревматизм горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок.

X-Рей екзамінація крови і хемічні проби.

Вприскування сироватки і щеплінки.

ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ ДАРОМ. — МИ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. ZINS 110 EAST 16th ST. N. Y.

медичний практик 25 літ. (межи 4-тою Евеню і Ірвінґ Плейс).

ГОДИНИ: Денно від 9. рано до 8. веч.; неділі від від 9. рано до 4. попол.

М. Костишин.

НЕ МИРИТИСЬ!

Не миритись нам в неволі!
Вже народ зі сну повстав!
Судьба нами лиш керує,
Момент слави не пропав.
Нас утома вже не зломить,
Наша думка все одна:
Що за волю міліонів
Смерть ніколи не страшна.
Хоч важкий шлях і тернистий,
Ми способу доберем...
Тільки єдність, сила буде —
Шлях тернистий перейдем.
Хай шаліють гурагани,
Хай ріками кров тече,
За права ми станем сміло,
Як той мур, плече в плече.
В нас немало жертв поклалось,
Які в нині зустрінеш,
Як прокляті лиш кордони
Здовж і вшир ти перейдеш.
Там зустрінеш отсю долю,
Що кайдани тиснуть нас.
Хоч неволя, дух кріпиться,
Дух завзяття не погас.
Бо з руїн там що хвилини
Виринає худа тінь...
Дух козацький кріпить силу
У молодших поколінь.

— — —

Хай завзяття тут не гасне,
Поки жити ми будем;
В чужині ми, та душею
На Вкраїні все живем.
Там нас мати породила,
Викупала у сльозах,
Накормила нас журбою,
Повивала в рабський страх.
Ми в страху тім виростали,
Не развив нас важкий біль;
Ми кохали рабську долю,
Мов ідейну якусь ціль.
Тая доля нас прогнала
Ген за море, ген в світи;
Ми блукали скиталцями,
Щоб шмат хліба лиш знайти.
Кинули ми рідну хату,
Та забути годі нам...
Наша молодість юнацька
Сиротою бродить там.

— — —

Нуже, браття, всі до праці!
Не лиш серцем край любім,
Але щирими ділами
У недолі поможім.
На ласки ми не здаваймось!
Знов почуєм ось той спів:
Обіцян пан кожух дабі,
Тай словами лиш загрів.
Нині в світі не так діесь,
Щоб неволя була знов;
Ті закони по одному
В кіш вандрують стрімголов.
В світі геть усе міниться,
Де поглянеш, тут, чи там:
Де більш згоди, там є сила;
Хто сильніший, той є пан.

— — — — — — — —

Ось тому нам не миритись,
Зі сну нарід вже повстав;
Докладаймо тільки праці —
Момент слави не пропав!

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА".

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Нові українські рекорди дальше видають компанії Віктор і Колюмбія. Недавно вийшли дві рекорди Віктора 21073 Вальс Берізка, яку відограв на мандоліні П. Давиденко, як рівнож 21073 Коломийка, котрої мельодія взята зі збірника Колесси. Обі рекорди добре відіграні і гарно виходять на фонографі чи на комбінейшені. Тепер П. Давиденко і Віра Барчанівна в дорозі з американською театральною орґанізацією Шуберта.

З краю з книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка прийшли нові ноти. Між іншими нові пісні проф. М. Гайворонського на мужеський хор. Всі краєві ґазети заповнені процесом членів УВО за напад на почту. Точні зізнання підсудних і свідків. Оборона і оскарження. Краєві ґазети продаємо по 5 ц. За 25 ц. вишлемо 5 краєвих ґазет на провінцію.

В Базарі Сурма минувшого тижня вдалося дістати від одного Українця-патріота на фонд Літ. Наук. Вістника у Львові 58 долярів. Гроші сейчас вислано телеґрафічно.

Базар Сурма все охотно підпирає всяке українське культурне змагання, адвертайзмує тепер на велику скалю славну оперу Чайковського „Мазепа", що має бути виставлена дня 4-го лютого сего року в Мека Авдиторіюм, 133 West 55 улиця в Ню Йорку. В тій ціли що неділі при радіо концерті уладженім заходом Сурми, виголошується коротку лекцію про Мазепу і події, звязані з його славним іменем. Дотепер було три такі лекції, одна по анґлійськи, дві по українськи. З відзивів публики виходить, що такі лекції подобаються людям. Через чотири тижні на будуче будуть такі лекції виголошуватись, а також будуть співати в радіо концертах Сурми деякі з артистів, що беруть участь в опері Мазепа.

Новий спосіб адвертайзменту впровадив Базар Сурма через декорацію великого вікна виставового малюнками, що відносяться до опери „Мазепа". Пишний портрет Мазепи, кисти маляра Мироша, держаний в живих красках, величини майже природного погруддя, пишається з само переду виставового вікна. Це здається одинокий вірний тип Мазепи, взятий із мініятури (дрібного малюнку), яка була намальована за часів Мазепи на пропамятній грамоті, яку виготовила Могилянська Академія в Києві, з вдячности для Мазепи, що своїм коштом відновив і поширив її.

На заднім полі вікна виставового на великім полотні (14 стіп) представлена фантастична сцена з деяких романів про Мазепу. Розказують в тих романах, що Мазепа, бувши ще молодим чоловіком, впав в руки ворога. Оцей ворог зі своїми посіпаками зловив Мазепу і нагого привязав до хрепта дикого степового коня, котрого налякано вистрілом з рушниці. Кінь пігнав степами та чагарами, а вовки степові за ним. Чудом вратувався Мазепа.

Попри те уміщено в виставовім вікні дві мініятури сцен, які будуть виставлені в „Мазепі". Покищо є це сцена перша і сцена друга з першого акту. Перша сцена представляє сад на хуторі Кочубея. По правій руці двір Кочубея з рундуком та соняшниками перед вікнами. По лівій руці вишня у цвіті. В глибині ріка з човном при березі, а дальше український краєвид, село, тополі, трехбанна церква на горі — одним словом українське село. Друга сцена представляє нутро хати Кочубея. Це українська хата козацького старшини. Рушники, килими, святі образи, портрети ґетьманів, тощо, декорують простору світлицю. На стінах українські орнаменти: то саме на сволоці. Українським духом віє з тієї хати. В найближчих днях нові сценки будуть виставлені за вікном Сурми — палата Мазепи, майдан ,тощо.

(Огол.)

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN WOMEN SPONSOR FESTIVAL SUPPER AT CHURCH.

St. Michael's Orthodox Church Event Includes Children's Entertainment.

Guests from Worcester, Crompton and numerous other cities and towns in this vicinity were present last night at a festival supper and round table tete-a-tete sponsored by the members of the Ukrainian National Women's League of the St. Michael's Ukrainian Orthodox Church at 394 Blackstone street.

Mrs. Ksenia Chaharyn, the hostess for the evening, was introduced to the gathering by the pastor of the church, Rev. V. A. Kaskiw. The program included a luncheon, the reading of seasonal greetings for the coming holidays, from Ukrainian merchants and business men in this vicinity, and special entertainment for the children.

An amusing feature of the evening was the "Woman from Arabia," impersonated by Mrs. Rosalie Borys, a soothsayer and fortune teller who created much hilarity by her witticisms. As a result of her superb acting, Mrs. Borys was unanimously chosen as hostess for the next festival supper to be held in the near future.

The program closed with the entire gathering joining in community singing. The executive officers of the Women's League in charge of arrangements for the party last night included President Antonia Teper, Treasurer Mary Kolisnyk and Secretary Rosalie Wetzel.

(The Woonsocket Call, December 28, 1932).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО ТРОХ СПІЛЬНИКІВ до бизнесу Автомобіл Ассесорі Партс, бо самому затяжко. Бизнес добрий. Можеб хто зі села Комарна або сусідного села хотів приступити до спілки, то нехай зголоситься на адресу: 6-7

JOHN BARYLAK,
941 W. 11th Street, Gary, Ind.

ПОВІДОМЛЕННЯ.
Д-р Н. Я. МИХАЛЕНКО
УКР. ЛІКАР-ХІРКУРҐ І АКУШЕР,
ПЕРЕНІС СВІЙ ОФІС
З ФИЛАДЕЛФІЇ ДО КЛІВЛЕНД, О.
під число 3015 W. 14th Street,
CLEVELAND, OHIO.
Tel. ATlantic 3929.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРҐ І АКУШЕР
153 AVENUE B,
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 11 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 9 до 10 рано.

:666
ПЛИН—ПАСТИЛЬКИ—МАСТЬ
Здержить простуду в однім дни, біль голови або невральгію в 30 мінутах, малярію в 3-ох днях.
666 МАСТЬ на ПРОСТУДУ ГОЛОВИ.
Найуспішніші відомі досі средства.

ХТО ХОЧЕ КУПИТИ ЯКУ РЕАЛЬНІСТЬ
хай зголоситься до нашого бюра. Ми маємо на продаж доми в ріжних околицях, ґросерні, бучерні, кенді-стори, всі по дешевих цінах.
Обезпечуємо від огня доми, склепи, автомобілі і т. д.
Висилаємо гроші в долярах до всіх частей світа.
Нотаріяльне бюро перепроваджує старокраєві справи.
Виробляємо правосильні контракти купна-продажі.
Можете голоситися до нашого бюра устно або письменно. 276
INTERNATIONAL EXCHANGE CO.,
30 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
(між 2-гою і 3-тою Евенею, близько гр.-катол. церкви).
Tel. Drydock 4-1402.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(42)

Переляканий і здивований Цейд почув страшне ревіння льва й передсмертне його хропіння. Він бачив, як величезний лев від болю скочив на задні ноги, підстрибнув високо вгору й з розгону впав на землю. Кілька конвульсійних рухів і тіло льва спокійно витягнулося. Великан став одною ногою на труп льва й, піднісши руку з ножем до гори, повернувся лицем до сонця й вигукнув так страшно, що в Цейда аж кров захолола в жилах.

Він пізнав, хто був перед ним. Цейд пізнав, що це вратував його від неминучої смерти Тарзан, володар джунглів. Цейд, не роздумуючи довго, впав біля його ніг: „Вратуй мене, шейку джунглів! Молю тебе, ратуй мене!" „Встань! Я не думаю нічого злого тобі робити, хоч ти й Араб. Все те, що Араби зробили злого для моєї країни, вина лиш одного їх шейка, Ібн Джада. Він мусить сам відповісти за свої вчинки, а не його люди. Чи близько він тепер?" — запитався Тарзан.

Потім Цейд, трохи заспокоївшись, розповів усю свою пригоду. Тарзан слухав його уважно й вірив йому. Найбільше вразило Тарзана те, що Атея, донька шейка, вратувала молодого Араба. „Мабуть вона тебе дійсно дуже любить, коли повірила тобі, що ти не стріляв у її батька й рішила ратувати тебе, наражуючи своє життя. Ти сам не можеш видістатися з джунглів, і я тобі пособлю", говорив Тарзан. „Нехай Алах винагородить і береже тебе назавжди! — відповів Цейд.

Вони вже два дні йшли джунглевими стежками, відомими лиш одному Тарзанови. Вони простували до найближчого дикунського селища. Підчас цієї мандрівки Тарзан довідався від Цейда про причини, які привели Ібн Джеда в його країну. „Він шукає незлічимих багацтв міста Німру. Там гори золота й дорогоцінного каміння. Там жінки красуні, за які можна взяти добру ціну на невільничих ринках. Там такі багацтва, що тисяча людей не винесуть їх", говорив Цейд.